

Brabantse Milieufederatie
Spoorlaan 434 b
5038 CH TILBURG

Datum 29 maart 2017

Uw brief van

Betreft Natuurrapportage project Zuid-West 380 kV

Ons kenmerk 17uit01949

Beh. door C. Segeren

Doorkiesnummer 0162 690205

Verzenddatum: 29 MAART 2017

Geachte heer, mevrouw,

Via mail ontvingen wij van u op 9 maart 2017 de door u, samen met Natuurmonumenten en Brabants Landschap, opgestelde natuurrapportage "Project 380 kV Zuid-West, Impact op Natuurnetwerk Nederland".

In deze rapportage geeft u aan welke invloed de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding heeft op de natuur in West- en Midden-Brabant. Om het rapport bondig en leesbaar te houden, heeft u een selectie gemaakt van de gebieden die in uw ogen het meest significant en/of toonaangevend zijn.

Het betreft ons dat u een aantal natuurgebieden, die ook deel uitmaken van het Nationaal Natuurnetwerk, minder waardeert en deze niet nader heeft omschreven in uw rapportage. Dit levert naar onze mening een eenzijdig beeld op. Deze gebieden zijn in het verleden niet voor niets opgenomen in het Nationaal Natuurnetwerk en verdienen een vergelijkbare omschrijving.

Zo vormen bijvoorbeeld ook De Binnenpolder en het Kooibosje in Terheijden en de Linie van Den Hout bijzondere gebieden. In uw rapport geeft u aan dat hier 2,5 km natuurgebied wordt doorsneden. Hieronder volgt een korte omschrijving van deze gebieden die wij als bijzondere natuur- en landschapselementen zeer waarderen.

Binnenpolder Terheijden

De Binnenpolder is nu ingepolderd en een prachtig wandel- en fietsgebied van ongeveer 150 hectare. Oorspronkelijk vanuit de middeleeuwen was het een vrijwel onbegaanbaar moerasgebied onder invloed van de rivier de Mark bij Terheijden, dat voor het overgrote deel alleen per roeibootje was te bereiken. Als je nu de grote vaarten en waterplanten bekijkt rondom de eendenkooi, die precies in het midden van het natuurgebied ligt, dan is het niet

GEMEENTEHUIS

Tel: 140162

Fax: (0162) 68 66 23

www.drimmelen.nl

gemeente@drimmelen.nl

Park 1, Made

Postbus 19, 4920 AA Made

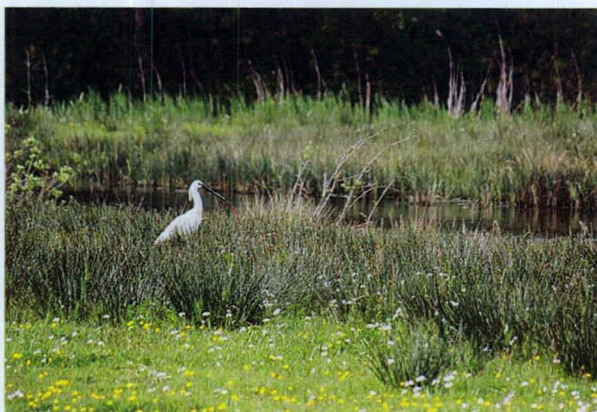
IBAN nr: NL12 RABO 0150 6210 51



moeilijk om voor te stellen hoe het gebied er een paar honderd jaar geleden moet hebben uitgezien.



Door afgraving van de bovenlaag, herstel van petgaten en aanpassing van het waterbeheer tegen verdroging is er door Staatsbosbeheer en het Waterschap Brabantse Delta in 2006 en 2007 een belangrijke stap gezet om de rijke en werkelijk unieke waternatuur van vroeger te herstellen. Zwanebloem en grote egelskop zijn bijvoorbeeld bijzondere planten die zich in de slootkanten thuis voelen in deze natte natuurparel van Brabant.



Kooibosje Terheijden

Midden in de Binnenpolder, ten noordoosten van Terheijden, ligt al ruim drie eeuwen lang een eendenkooi. Eenden houden van een waterrijke omgeving en die verdween langzaam als gevolg van de lagere waterstanden in de polder. Eenden houden ook van rust. Daarom genoten kooikers het recht op rust rond hun kooi, zoals molenaars vroeger het recht op wind genoten. Maar de groeiende verstedelijking maakte een einde aan die rust.



Terwijl er zo een einde kwam aan de commerciële uitbating van de eendenkooi, groeide het natuurbelang, omdat er ondanks alles toch sprake was van een relatieve rust, die voor veel andere vogelsoorten wel degelijk aantrekkelijk was. Sinds 1970 zorgt Staatsbosbeheer samen met veel vrijwilligers voor de conservering van het natuurgebied rond de eendenkooi.

Dankzij de eeuwenlange handhaving van het stiltegebied is de kooi en zijn omgeving een broedplaats van enkele roofvogels en vele soorten zangvogels. Er groeien bijzondere planten, en meer dan honderd soorten paddenstoelen. Ook komen er wel twintig soorten dagvlinders voor.

Behalve een bijzonder natuurgebied is de eendenkooi zelf natuurlijk een cultuurhistorisch fenomeen, een voorbeeld van hoe onze voorouders in hun onderhoud voorzagen.

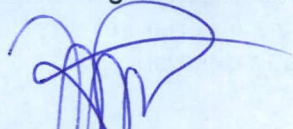
Linie van Den Hout

De Linie van Den Hout is oorspronkelijk een aarden verdedigingswal, welke in 1701 in opdracht van de Raad van State is aangelegd om Holland af te sluiten voor aanvallen vanuit het Zuiden. Met een stelsel van sluizen en waterlopen kon men het gebied tussen Breda en Geertruidenberg-Zevenbergen inunderen. Nu is het een klein, maar zeer gevarieerd natuurgebiedje met kleine plasjes, gagelveldjes en heideveldjes. De wal zelf is begroeid met eiken hakhout en eikenbomen.

Bijgevoegd vindt u een omschrijving van Heemkundekring Made en Drimmelen waarin de uniekheid van dit gebied nader wordt toegelicht.

Wij hopen dat de ministers tot een weloverwogen keuze voor het voorgenomen voorkeursalternatief (VVKA) voor de nieuwe hoogspanningsverbinding zullen komen, waarbij alle belangen die mens en natuur aangaan op een aanvaardbare wijze tegen elkaar worden afgewogen.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders van Drimmelen


P.J.W. Stoop
Wethouder

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Drimmelen
Postbus 19
4920 AA MADE



Betreft: reactie van de Heemkundekring Made en Drimmelen op de
Zuid-West 380kV-verbinding (Tracéalternatieven MER ZW380kV-Oost)

Made, 15 februari 2017

Geacht College,

De Heemkundekring Made en Drimmelen heeft zich de afgelopen tijd laten informeren op de voorlichtingsbijeenkomsten in Raamsdonksveer, Made en onlangs in Hooge Zwaluwe over de Zuid-West380kV-verbinding van TenneT TSO B.V. Meer specifiek het document MER ZW380kV -Oost met daarin de kaartenset van de tracéalternatieven en de knelpuntenanalyse. Op basis daarvan heeft de Heemkundekring haar reactie hierop geschreven in bijgevoegde bijlage.

De Heemkundekring vraagt uw College vriendelijk doch met klem van de inhoud kennis te nemen en zich stevig in te zetten voor het zuidelijke/oorspronkelijke tracéalternatief. Immers in de ogen van de Heemkundekring is het voor haar volstrekt onaanvaardbaar dat er gekozen zou gaan worden voor het Blauwe of Gele alternatief langs de A59. De daar gesitueerde Linie van den Hout ondervindt van zowel het alternatief aan de Noordzijde als van de variant aan de Zuidzijde onherstelbare schade. Voor de uitvoerige argumentatie verwijzen wij u naar de genoemde bijlage. Daarbij willen wij toevoegen dat de Heemkundekring uiteraard in het bezit is van zeer uitvoerige (achtergrond)informatie over de historie van deze Linie. Zij is graag bereid om deze informatie met u te delen en op locatie verder toe te lichten.

De reactie van de Heemkundekring is separaat ook toegezonden aan het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, welke naar verwachting in juni van dit jaar een besluit neemt over het tracé. Tevens is de reactie verzonden aan TenneT en aan de Landschapsarchitect de heer van Veelen.

Graag vernemen wij van u uw reactie in deze.
Vriendelijke groet,

Namens het bestuur van de Heemkundekring Made en Drimmelen
De secretaris,
G.J.Thijssen.



Bijlage: reactie Heemkundekring op het document MER ZW380kV -Oost

Secretariaat: G.J. Thijssen
Rozenbloemstraat 34
4921 KG Made
Tel.0162-683323

Website: www.heemkundekring-made-en-drimmelen.nl
E-mail: heemkundemadedrimmelen@gmail.com
Bezoekadres: Kapelstraat linkerzijgevel RK.Kerk Made

Heemkundekring



Betreft: reactie van de Heemkundekring Made en Drimmelen op de
Zuid-West 380kV-verbinding (Tracéalternatieven MER ZW380kV-Oost)

Made, 16 Februari 2017

De Heemkundekring Made en Drimmelen heeft uitvoerig kennis kunnen nemen van het document met daarin de kaartenset van de tracéalternatieven en de knelpuntenanalyse: MER ZW380kV –Oost van de geplande Zuid-West380kV-verbinding van TenneT TSO B.V. Naast het oorspronkelijke tracé, het Rode alternatief, zijn er nog 3 andere alternatieven uitgewerkt. Het Paarse, het Blauwe en het Gele alternatief. Op basis van de 12 knelpunten zijn op de 4 (alternatieve) tracés weer varianten aangeven als mogelijke oplossingen. Graag willen wij inhoudelijk op genoemd document reageren.

Als Heemkundekring Made en Drimmelen zijn wij met name gefocust op de alternatieve tracés die betrekking hebben op ons grondgebied/aandachtveld. Het zijn het Blauwe en het Gele langs de A59 en het Paarse tracé door de polder in Drimmelen. In beide trances zitten een knelpunt wat in het document verder is uitgewerkt. Het betreft knelpunt 9, Linie van den Hout en knelpunt 7, Biesbosch/Hooge Zwaluwe. Onze reactie betreft hoofdzakelijk knelpunt 9 wat een belangrijk cultuurhistorisch element is op ons grondgebied. De Linie van den Hout is onderdeel van de Zuiderwaterlinie en is onlosmakelijk met de plaats verbonden waar deze is gesitueerd. De Linie is nog uitstekend zichtbaar in het landschap en is goed toegankelijk. Vergaande ingrepen in dit prachtige landschappelijk element is onwenselijk en eigenlijk niet acceptabel.

In het Blauwe en Gele alternatieve tracé loopt de 380kV-verbinding langs de Noordzijde van de Linie, tussen de A59 en de Linie in. Door de lengte van de masten en de noodzakelijke veiligheidsnormen komen de masten ruim 60 meter van de A59 te staan, met hun voet in het talud van de Linies. Wij zijn van mening dat deze Blauwe en Gele alternatieve tracés behoorlijke inbreuk hebben op de Linie van Den Hout.

In het document wordt de Linie van den Hout aangegeven als knelpunt 9. Daarom is hiervoor een Blauwe variant uitgewerkt. Dit tracé is aan de Zuidzijde van de Linie gesitueerd. Doordat het tracé op die plaats 'slingerend' door het landschap loopt, pal langs de Linie, is dit een enorm storend element in het landschap van deze Linie. Bovendien staan de masten, gezien vanaf de Linie richting Den Hout, in het zicht van het 'schootsveld' van weleer. De beleving van dit cultuurhistorisch element wordt door de plaatsing van de masten op deze plaats onherstelbaar beschadigd. Wij zijn reuze benieuwd hoe dit knelpunt 'scoort' in de MER rapportage.

De Heemkundekring is van mening dat het oorspronkelijke tracé, het Rode alternatief, nog steeds het beste is. Er liggen beduidend minder knelpunten om op te lossen in dit tracé en het grootste knelpunt in Oosterhout, knelpunt 10 bij Landgoed Oosterheide, kan worden opgelost met de variant Rood, waarbij de 380/150kV 3,3 km ondergronds wordt aangelegd. Als zodanig is dit knelpunt in het document uitgewerkt en in de MER meegenomen. Wij hebben begrepen dat het Rode alternatief ook de voorkeur heeft van het Ministerie en beduidend goedkoper is dan de andere 3 de alternatieven.

Over de Linie van den Hout willen wij nog het volgende toevoegen.

De Linie van den Hout en ook de Linie van de Munnikenhof maken deel uit van de Zuiderwaterlinie, waar onder andere ook de Brabantse Wal nabij Bergen op Zoom deel van uitmaakt.

In 1701 kreeg Ingenieur Generaal Fortivicateur Menno van Coehoorn van de Raad van State opdracht om Holland af te sluiten voor aanvallen vanuit Zuiden. Met een heel stelsel van sluizen en waterlopen kon men het gebied tussen Breda en Geertruidenberg Zevenbergen inunderen. (Onder water zetten, onder de noemer plas en dras).

De Fransen hadden snode plannen om Holland te komen bezetten en dat gebeurde ook in 1793 en 1798. Daarna zijn er nog enkele successie oorlogen gevoerd in dit gebied. Ook is de Linie nog gebruikt in de tweede wereld oorlog, bij de terugtrekking van de Duitse troepen, om de Poolse troepen tegen te houden. De Linie is nog volledig intact maar ook de sluizen en waterlopen liggen nog in dit gebied.

Veldnamen zoals Randoet, Statendam en Lunetten komen nog uit die tijd.

In het verleden is de Linie verschillende keren verstoord o.a. door de aanleg van het Markkanaal tussen Terheijden en Oosterhout. Helaas is ook een groot deel van de Linie van de Munnikenhof verdwenen. Bij de aanleg van de Maasroute is een deel van de Houtse Linie verdwenen. Ternauwernood heeft men een gepland benzinestation in de Linie van den Hout kunnen tegenhouden. Nu waken wij er over dat de Linie ongeschonden uit de strijd komt bij de aanleg van de nieuw geplande 380kV lijn. Immers verdere aantasting van dit unieke gebied zou desastreus zijn. Omdat de Linie tot in de vorige eeuw defensieterein was, is op de topografische kaarten de Linie niet ingetekend. (Defensie geheim) Graag zijn wij bereid om u door dit unieke gebied te leiden en het een en ander mondeling toe te lichten.

Samenvattende verzoeken wij u vriendelijk doch dringend om geen keuze te maken voor het Blauwe of Gele tracé. Het Rode tracé blijft onze absolute voorkeur, waarbij het Parse tracé bespreekbaar is indien knelpunt 7 Biesbosch/Hooge Zwaluwe goed wordt opgelost.

Namens het bestuur van de Heemkundekring Made en Drimmelen
Secretaris,
G.J.Thijssen

